

Til: MN-fakultetsstyret

Sakstype: Vedtakssak
Saksnr.: 49/13
Møtedato: 9. desember 2013
Notatdato: 1. desember 2013
Saksbehandler: Svein Stølen (og Ingse Noremsaune)

Sakstittel: Endringsmiljøer

Tidligere vedtak i saken / Plandokumenter / Henvisning til lovverk etc.:

Vedtak i styremøtet 22. april (16/13) samt orienteringssak 14. oktober (43/13). Oppnevning av Endringsmiljøer er et virkemiddel for å realisere deler av MN-fakultetets strategi *Visjon 2020*.

De viktigste problemstillingene:

Et av MN-fakultetets mål er å utvikle slagkraftige og robuste forskningsmiljøer som kan hevde seg i sterk nasjonal og internasjonal konkurranse. Dekanaten søker å oppnå dette gjennom å oppnevne et begrenset antall forskningsmiljøer som satsningsmiljøer for en periode på ca. fem år. Disse miljøene vil bli tildelt ekstra ressurser og bli særskilt fulgt opp på andre måter. Det er to typer satsningsmiljøer ved MN-fakultetet, Endringsmiljøene som oppnevnes av Fakultetet, og Satsningsmiljøene som oppnevnes av instituttene. Denne saken omhandler oppnevning av Endringsmiljøene. Dekanaten skal oppnevne 6 – 8 Endringsmiljøer i 2013.

Dekanaten startet arbeidet med oppnevning av Endringsmiljøer i mars 2013. Arbeidet har hele veien foregått i nært samarbeid med instituttlederne, både om selve prosessen og i evalueringen av søknadene. Det ble valgt en to-trinns søknads- og evalueringsprosess. Den første utlysningen ble annonsert i mai, med frist for å sende en skisse 29. juli. Fakultetet mottok totalt 33 skissesøknader. Som del av søknadsevalueringen arrangerte Fakultetet åpne seminarer med alle søkermiljøene, instituttlederne og andre aktuelle personer for utdypende spørsmål og diskusjon om hver søknad samt fokus på om enkelte søkermiljøer burde slå seg sammen. Det ble deretter utarbeidet skriftlige tilbakemeldinger som søkermiljøene mottok i et felles dokument. 17 miljøer ble invitert til å sende 13 fulle søknader.

Utlysningen av trinn to ble annonsert i slutten av september, med søknadsfrist 1. november. Alle de inviterte sendte full søknad. Søknadene har blitt diskutert og vurdert av instituttlederne og dekanaten. I tillegg til kvalitet har søknadene blitt vurdert ut i fra en rekke andre kriterier. Diskusjon rundt endelig valg ble fortatt i instituttlederemøtet 28. november. Forslag til hvilke miljøer som skal oppnevnes som Endringsmiljø vil bli presentert på styremøtet.

Flere Endringsmiljøer skal oppnevnes i 2014.

Vedtaksforslag:

Styret slutter seg til de prioriteringene som er foretatt og oppnevner X miljøer som Endringsmiljøer 2013.

Vedlegg: Notatet *Endringsmiljøer – endelig prioritering*

Endringsmiljøer – endelig prioritering

Det Matematisk-naturvitenskapelige fakultets overordnede strategi *Visjon 2020* er basert på to overordnede ambisjoner

- Å utvikle vår kunnskapsarv i forhold til samfunnets behov
- Å styrke fakultetets posisjon som et internasjonalt forskningsfakultet

Et internasjonalt forskningsfakultet har fagmiljøer der:

- Sterke internasjonale forskere søker våre utlyste stillinger
- Andre lands toppforskere ønsker å tilbringe sine sabbatsår
- Våre beste forskere rekrutteres til toppstillinger ved prestisje-universiteter
- Våre forskere aktivt er med på å sette den internasjonale forskningsagendaen
- Det faglige tilbudet tiltrekker topp internasjonale studenter

For å komme dit er følgende mål formulert:

- Rekruttere
 - Nytilsetninger skal bidra vesentlig til å styrke konkurransedyktighet og forskningsprofil
- Utvikle
 - Fakultetet skal legge til rette for at den enkelte medarbeider skal utvikle sin faglige kompetanse, og gi en økende merverdi for fakultetets kjerneaktivitet
- Konkurrere
 - Fakultetets forskere skal ha høy aktivitet og god uttelling på søknader om stor nasjonal og internasjonal forskningsfinansiering
- Tematisere
 - Fakultetet skal utnytte bredden i disiplinene ved å samle deler av forskningen under store overordnede temaer for å utnytte kompetanse og ressurser på tvers av faglige grenser
- Støtte
 - Fakultetets organisering og støttefunksjoner skal bidra vesentlig til standarden på kjerneaktivitetene

Fakultetets muligheter for å understøtte den ønskede utviklingen er gjennom

- Søkornmidler (budsjetterte midler til dekanatets disposisjon)
- Toppforskningsstøtte (insentivmidler knyttet til tidligere suksesser)
- KD-stipendiatstillinger - 226 hvorav 59 disponeres direkte av instituttene
- KD-postdoktorstillinger - 31 hvorav 21 disponeres direkte av instituttene

Dette er virkemidler som skal understøtte all aktivitet ved fakultetet; forskning, undervisning, formidling og innovasjon.

Det forrige dekanatets arbeid med å utvikle slagkraftige og robuste forsknings-miljøer som kan hevde seg i sterk nasjonal og internasjonal konkurranse var svært vellykket. Arbeidet tok utgangspunkt i tiltak for å motvirke hoved-ankepunktene tydeliggjort gjennom de ulike fagevalueringene foretatt av NFR over en rekke år. Disse er

- Norsk forskning er fragmentert
- Norske forskningsmiljøer er små og lite robuste

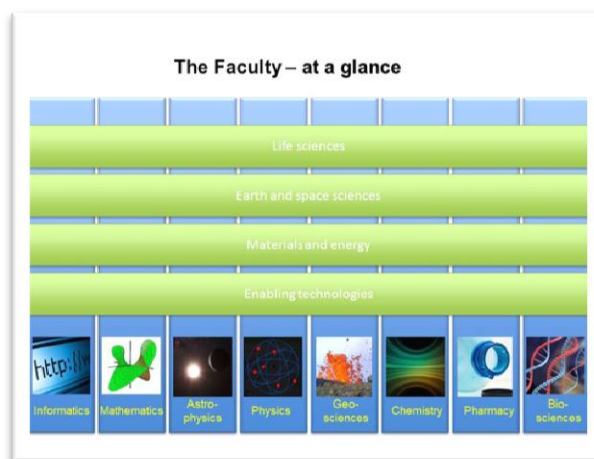
- Strategisk utvikling av UoH-sektoren er lite utbredt

NFRs virkemiddel var i første omgang opprettelsen av SFF-ordningen. Dette er senere fulgt opp med SFI-ordningen, FME-ordningen, og et sterkt fokus på finansiering gjennom EU-systemet. UiO og fakultetet valgte å følge opp denne «kursendringen» ved å lyse ut interne satsningsmiljøer. Hensikten var å motivere forskerne til å danne større og mer robuste miljøer som kan hevde seg i nasjonal og internasjonal konkurranse. De totalt 41 utvalgte miljøene ved MN-fakultet ble oppnevnt som Toppforskningsmiljø, Utviklingsmiljø eller Nyetablering. Fakultetets virkemidler til å følge opp miljøene var begrensede – først og fremst ble miljøene støttet ved tildelinger fra fakultetets pott av KD-stipendiatstillinger. Støtten ble i stor grad kanalisert til Utviklingsmiljøer og Nyetableringer.

Siste SFF-runde utgjorde en form for eksamen, og leveransen ble 17 gjennomarbeidede søknader hvorav seks fikk hovedkarakter syv, tre fikk seks og fire fikk hovedkarakter fem. Av fem store søknader hvor vi var sentrale uten å være koordinator endte to opp med hovedkarakter syv og tre med seks.

Fakultetets satsninger ble terminert ved utgangen av 2012, og en prosess for å definere nye satsningsmiljøer igangsatt av Fakultetsstyret 22 april.

Balanse har vært et sentralt begrep i arbeidet. Balanse mellom disiplin og tverrfaglighet – balanse mellom å understøtte nye initiativer og etablerte miljøer med tyngde og moment - balanse mellom nysgjerrighetsdrevet forskning og forskning for å møte samfunnets utfordringer. Fakultetets organisering i åtte sterke disiplinbaserte institutter med fire tematiske innsatsområder danner utgangspunktet for vårt arbeid.

Instituttene og fakultetets KD-stillingene skal totalt sett dekke mange behov. Vi skal understøtte gode enkeltforskere/kandidater, nyetableringer med stort potensial samt de miljøene vi tror på for eksempel i forhold til neste SFF-utlysning. Samtidig er undervisning sterkt knyttet til forskning, og undervisningsbehov må også ivaretas. Basert på de innledende diskusjonene i instituttlederemøtet 14. mars, er en arbeidsdeling mellom institutter og fakultet formålstjenlig. Instituttene bør, med noen overordnede føringer, ha ansvar for å støtte gode enkeltforskere/kandidater og nyetableringer samt dekke undervisningsbehovet, mens fakultetet skal understøtte de nye endringsmiljøene. Disse vil utgjøre fakultetets hovedsatsninger de nærmeste årene; også om satsningen springer ut fra kun et institutt. Allerede etablerte sentere, toppforskningsmiljøer, har dedikert støtte fra MN-fakultetet, og må ellers serves av instituttene.

Totalt sett vil dette være vårt hoved-bidrag i forhold til UiOs forskjellige initiativer som Molecular Life Science (MLS), UiO Energi, Birkelandssenteret og CIENS.

Ved utlysning av Endringsmiljøene ble følgende føringer lagt

Fakultetet ønsker å understøtte forskermiljøer som disiplinært eller på tvers av disiplinene vil fungere som drivere for faglig fornyelse, og som i et rimelig tids-perspektiv vil føre til etablering av nye internasjonalt konkurransedyktige forsknings-aktiviteter som endrer og videreutvikler fakultetet. Fakultetets portefølje av endrings-miljøer skal understøtte utviklingen av de fire tematiske innsatsområdene. Det åpnes også for miljøer som ikke faller direkte under disse innsatsområdene.

Det er et mål at fakultetet også lykkes ved neste SFF-utlysning og det forventes at alle Endringsmiljøer søker SFF-status i 2017/18. Samtidig vil antall SFFer som tildeles MN være meget begrenset. Derfor må satsingsmiljøene også posisjonere fakultetet i forhold til andre store utlysninger nasjonalt og internasjonalt. Nasjonalt koordinerte utlysninger ser ut til å være en "trend", og vi har et uutnyttet potensial i de tematiske programmene i forskningsrådet. Internasjonalt er Horisont2020 (EUs neste rammeprogram) et selvfølgelig mål.

Forskermiljøene som får status som Endringsmiljø må holde høy faglig kvalitet, og være robuste. Dette innebærer at Endringsmiljøet må være en faglig sterk og godt organisert gruppe av forskere, og at miljøet har tilgang til, og evne til å utvikle, forskertalent.

Ved bedømmelsen av søkermiljøets planer vil det legges større vekt på potensial for nyskapende, vitenskapelig innsats, enn på den vitenskapelige produksjonen til det vitenskapelige nøkkelpersonalet i tidligere karriere. Samtidig legges det vekt på søkergruppens dokumenterte evne til å skape merverdi.

Ledere og nestledere i store eksternt finansierte sentere (SFF, SFI etc.) må, om de skal være involvert i et Endringsmiljø, ha en "tilbaketrucken rolle" i organiseringen av disse miljøene. Bak dette kravet ligger det en klart mål om å frembringe nye sterke forskningsledere der eksisterende senterledere fremstår som mentorer for nye.

Prosessen fram til vi nå skal utpeke 6-8 endringsmiljøer har bestått av følgende frister og arrangementer

- Prosess initiert i instituttledermøtet 14. mars
- Fakultetsstyret godkjente 22. april forslaget med dets motivasjon og tentative prosessplan
- Skissefrist 29. juli (33 skisser mottatt)
- Sparring og parring-seminarer (åpne for alle – åpen tilbakemelding om alle skissene) – et i utgangspunktet manglende likestillingskriterium ble gjort klart under disse seminarene.
 - Energi og materialer - 26. august
 - Jord og rom – 28 og 29. august
 - Livsvitenskap – 4 og 5. september
 - Muliggjørende teknologier – 16 og 17. september
- Orienteringssak i fakultetsstyret 14. oktober.
- Søknadsfrist 1. november (17 skisser videre i 13 endelige søknader)
 - Diskusjonsseminarer med instituttlederne i perioden 18-21. november
 - Diskusjon rundt endelig valg i instituttledermøtet 28. november
- Fakultetsstyremøte 9. desember (6 til 8 endringsmiljøer utpekes)

Arbeidet fra 1. november vil presenteres i fakultetsstyret. Presentasjonen munner ut i et forslag til prioritering.

131201_S2